

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในกรุงเทพมหานคร" มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รูปแบบของรายการที่มีคุณภาพ สัดส่วนของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เมื่อเทียบกับรายการทั่วไป รวมทั้งความคิดเห็น ความสนใจ ความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ผลของการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สำหรับกรุงเทพมหานคร และที่อื่น ๆ ต่อไป

ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี เจ้าหน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยี วิทยุกระจายเสียง และจากแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูล โดยใช้วิธีสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรถึงที่อยู่อาศัย แล้วกรอกคำตอบลงในแบบสอบถามด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้ให้นำมาหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยนำหนักของคำตอบ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา จากโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ประเภทละ 100 คน รวม 300 คน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้อาศัยอยู่ในย่านที่พักอาศัยประเภทต่าง ๆ 5 ประเภท ๆ ละ 50 คน รวม 250 คน

เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้มีเพศชาย ร้อยละ 43.2 เพศหญิง ร้อยละ 56.8 การวิจัยครั้งนี้ไม่เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างเพศ ท่านอายุ พบว่า กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษามีอายุในวัยต่าง ๆ กัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี กลุ่มประชากรที่อาศัยตามย่านที่พักอาศัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี ท่านประวัติการศึกษา พบว่า กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสายอาชีพ และชั้นอุดมศึกษา เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรที่อาศัยตามย่านที่พักอาศัยต่าง ๆ น้อยที่สุดคือไม่เคยเข้าศึกษาในโรงเรียนเลย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1 ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา จำเป็นต้องมีงบประมาณที่คงประมาณที่ต้องจ่ายให้ทางสถานีเป็นค่าเช่าเวลา และค่าบริการ จะเป็นงบประมาณที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลง อีกงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายซึ่งจะต้องจ่ายไปตามลักษณะ รูปแบบของรายการที่จัด เช่น เป็นรายการสด รายการบันทึกเทป หรือรายการที่ใช้ภาพยนตร์ งบประมาณนี้ย่อมเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
- 2 รูปแบบของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ ควรมีลักษณะเป็นละครหรือภาพยนตร์ มีการสาธิตประกอบการอธิบาย และมีเกมสัการตอบปัญหาชิงรางวัลที่มีสาระ โดยที่สามารถชมร่วมกันได้ทั้ง เด็กและผู้ใหญ่
- 3 จากผลของการวิเคราะห์จำนวนเวลาออกอากาศของรายการแต่ละประเภท พบว่าการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี ยังมีน้อย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรายการอื่น ๆ ต่อไปนี้
รายการที่จัดมากที่สุด คือ รายการบันเทิง ร้อยละ 60 - 70 รองลงมาคือรายการโฆษณา ร้อยละ 17 - 21 ส่วนรายการความรู้หรือสารคดี ร้อยละ 7 - 11 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 มีรายการความรู้ หรือสารคดี ร้อยละ 2 - 3 เท่านั้น
- 4 ในด้านความสนใจทั่วไป เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์นั้น ปรากฏว่าช่วงเวลา ที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ชอบชมโทรทัศน์ระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์มากที่สุด คือเวลา 18.00 - 21.00 น. รองลงมาคือเวลา 21.00 - 23.00 น. ช่วงเวลาที่ชมน้อยที่สุดคือเวลา 7.00 - 18.00 น. และช่วงเวลาดังแต่เปิดจนปิดสถานี
วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดราชการ ช่วงเวลา 12.00 - 16.00 น. เป็นช่วงเวลาตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม ชอบชมโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือช่วงเวลา 10.00 - 15.00 น. และที่น้อยที่สุดคือ เลือกชมบางรายการที่ น่าสนใจ

ตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ชมโทรทัศน์เป็นครั้งคราวไม่แน่นอน เป็นบางวัน รองลงมาชมทุกวัน และน้อยที่สุดคือ ชมสัปดาห์ละครั้ง และในการชมโทรทัศน์แต่ละครั้ง ทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 2 ชั่วโมง รองลงมาคือใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงขึ้นไป และน้อยที่สุดคือชมทั้งวันทุกรายการ

ลักษณะการ เลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละครั้งนั้น ตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม เลือกชมรายการที่ให้ความรู้ มีประโยชน์ เช่น รายการข่าวสารคดีมากที่สุด รองลงมา นักเรียน นิสิต นักศึกษา เลือกชมเฉพาะ รายการที่ชอบ กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในย่านที่พักอาศัยต่าง ๆ เลือกชมรายการที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน น้อยที่สุด คือ การชมตามคนอื่น ๆ ในบ้าน

สาเหตุผลในการชมโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างประชากร ชมเพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนานและเป็นการพักผ่อน รองลงมาคือชมเพื่อเสริมความรู้ให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์

ความสนใจที่มีต่อสถานีโทรทัศน์นั้น พบว่า ตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม สนใจที่เปิดรับชมรายการจาก ช่อง 9 ขาว - ดำ หรือช่อง 7 สีมากที่สุด รองลงมา คือ ช่อง 2 ขาว - ดำ หรือช่อง 3 สี และช่อง 11 - 12 ขาว - ดำ หรือช่อง 9 สี ที่สนใจน้อยที่สุด คือ ช่อง 7 ขาว - ดำ หรือ ช่อง 5 สี

ความนึกเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ พบว่า รายการที่น้อยเกินไป และควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ตัวอย่างประชากรน้อยที่สุด เห็นว่าเหมาะสมแล้ว

5 ความนึกเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อรายการต่าง ๆ

รายการข่าวและสารคดี กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความนึกเห็น ว่าได้รับความรู้รอบตัวมากที่สุด กลุ่มประชากรในย่านที่พักอาศัย มีความ

คิดเห็นว่า ทำให้คนรู้ทันต่อเหตุการณ์ของโลกมากที่สุด

รายการสุขภาพและอนามัย กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็น
เหมือนกัน คือช่วยทำให้เข้าใจตนเองและบุคคลอื่น ๆ ได้ดีขึ้น

รายการดนตรี เพลง ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างประชากร
คิดเห็นเหมือนกันคือ ช่วยในการผ่อนคลายอารมณ์

รายการภาษาและวรรณคดี ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า
ทำให้รู้และเข้าใจเรื่องภาษามากที่สุด

รายการธรรม หรือศาสนาต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความ
คิดเห็นเหมือนกัน คือมีประโยชน์ในการช่วยอบรมจิตใจให้เป็นคนดีมาก
ที่สุด

รายการกีฬา กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความเห็นว่า เป็นการ
พักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด กลุ่มประชากรในย่านที่พักอาศัยมีความคิดเห็นว่า
ทำให้รู้จักวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้องมากที่สุด

รายการทนายปัญหา กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นว่า ได้รับ
ความรู้รอบตัวมากที่สุด

รายการเพื่ออุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความเห็นว่าทำให้
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุดเหมือนกัน

รายการวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประชากร มีความเห็นว่าทำให้ทราบ
ถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น เหมือนกัน

รายการพิเศษอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นเหมือนกันคือ
ทำให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น มากที่สุด

ขอเสนอแนะ

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ทำหน้าที่ผลิตรายการเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ หน่วยงานที่ต่างขี้นี้จะได้รับงบประมาณในการ จัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ มีการสำรวจและพิจารณาวางแผนผลิตรายการ เพื่อการศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ลักษณะและรูปแบบของรายการ บุคลากรที่ดำเนินงานจัดผลิต รายการ โดยทำการบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์และจัดส่งเทปรายการ เพื่อไปออกอากาศแพร่ภาพที่ สถานีโทรทัศน์ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการ ได้มาก

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีการพิจารณาพร้อมกับหน่วยผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาโดยตรง เพื่อวางแผนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งจะเป็นการ สนองความต้องการของประชาชนในการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้มาก

สำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ควรคำนึงถึงเรื่องสภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนในแหล่งต่าง ๆ ด้วย โดยมุ่งให้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้มีส่วนช่วยในการ ยกกระตือรือร้นของประชาชน นอกเหนือไปจากการให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

- 1 การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์ ซึ่งได้รับรายละเอียดมากที่สุด แต่ก็เสียเวลา มากที่สุด บางครั้งที่ทัศนคติและอารมณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์อาจทำให้ผลการตอบ แบบสอบถามคลาดเคลื่อนไปก็เป็นได้
- 2 กลุ่มตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานครที่ทำกรวิจัย มีหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่ม อยู่ห่างไกลกันมาก ต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาก
- 3 การขอความช่วยเหลือจากบุคคลนอกวงการศึกษา เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและ ความอดทนมาก เพราะผู้ถูกสัมภาษณ์อาจได้รับการรบกวนบ่อยครั้งจนเบื่อหน่าย และไม่ยากใจให้ความร่วมมือด้วย